

De urineblaaskatheter

Urologie

Inleiding

Bij u is een urineblaaskatheter ingebracht om de urine uit de blaas te laten lopen. U zult deze katheter gedurende korte of langere tijd inhouden.

De behandelend arts en de verpleegkundige hebben u uitleg gegeven over het gebruik van deze katheter. De informatie is voor u in deze brochure op een rijtje gezet, zodat u dit thuis nog eens rustig kunt nalezen.

Wanneer u vragen hebt, stelt u deze dan bij de eerstvolgende afspraak met uw arts of verpleegkundige. U kunt ook bellen. Het telefoonnummer van de afdeling Urologie vindt u op de achterkant van deze folder.

De functie van de katheter

De blaas heeft twee functies in het urinetransport. Ten eerste fungeert deze als opslagruimte (reservoir) voor de urine en ten tweede als uitdrijforgaan van de urine. Beide functies kunnen gestoord zijn. Wanneer dit het geval is, kunnen de functies overgenomen worden door een slangetje (katheter) en een urineopvangzak (uitwendig reservoir). De urine kan dan via het slangetje de blaas verlaten en opgevangen worden in een zakje.

De behandelend arts heeft met u besproken waarom u een katheter heeft gekregen.

Wat is een urineblaaskatheter?

Een urineblaaskatheter is een slangetje dat via de plasbuis in de blaas wordt geschoven. Aan de punt van de katheter zit een ballonnetje dat gevuld is met water. Dit ballonnetje voorkomt dat de katheter uit de blaas kan glijden. Door de katheter kan de urine weglopen zonder dat u dat merkt.

De katheter is via een verbindingsslang aangesloten op een urineopvangzakje met een aftapventiel. Voor overdag krijgt u een klein zakje dat met behulp van bandjes aan het been bevestigd kan worden.

Voor de nacht is er een urineopvangzak met een inhoud van ongeveer anderhalve liter en een lange verbindingsslang, zodat u niet uit bed hoeft en rustig door kunt slapen.

Na het inbrengen van de katheter

Na het inbrengen van de katheter kan er bloed in de urine zitten. In dit geval kunt u het beste extra veel drinken en opletten of de katheter niet verstopt raakt.

Vooral direct na het inbrengen van de katheter kunt u het gevoel hebben alsof u moet plassen. Dit is echter loze aandrang, want de urine kan weglopen zonder dat u hier iets van merkt.

De verzorging van de urineblaaskatheter

Tijdens het gebruik van een katheter ontstaat bijna altijd een blaasontsteking. Behandeling van deze blaasontsteking met medicamenten is zinloos en in feite

verspilling van geld, omdat de bacteriën na enige tijd niet meer gevoelig zullen zijn voor het gegeven medicament.

De katheter die in de blaas ligt, zal steeds weer aanleiding geven tot een hernieuwde blaasontsteking.

Over het algemeen geeft een blaasontsteking bij een urineblaaskatheter weinig klachten, zolang de geïnfekteerde urine ongestoord via de katheter in de urineopvangzak kan lopen.

U kunt zelf de doorstroming van de urine bevorderen door:

- de urineopvangzak regelmatig via het aftapkraantje (aan de onderkant van het zakje) leeg te maken in het toilet.
- de opvangzak altijd lager te hangen dan de blaas. Dit bevordert het weglopen van de urine. Als u een beenzakje gebruikt is dit vanzelf al het geval. 's Nachts kunt u de opvangzak in uw bed op de matras leggen. Leg de opvangzak dus niet bovenop de dekens of het dekbed. Ook als u zit of loopt, moet u er voor zorgen dat de urineopvangzak altijd lager hangt dan de blaas.
- Voor een goede afvloeiing van urine via de katheter dient u minstens anderhalve liter per dag te drinken (dit is 6 à 9 glazen). Bij voorkeur water of vruchtensap. Vooral veenbessensap helpt het verstopping van de katheter voorkomen. Een goede doorstroming van de urine vermindert ook de kans op het ontstaan van gruis of stenen.

Dagelijkse hygiëne

- U kunt met de katheter gewoon baden of douchen. U hoeft niet bang te zijn dat de katheter er tijdens het wassen uit valt. Voor het afsluiten van de katheter kunt u gebruik maken van een stopje (zie volgende paragraaf).
- U kunt het gebied rondom de katheter wassen met warm water. Voor vrouwen is het belangrijk om altijd van voor naar achteren te wassen om te voorkomen dat de katheter in aanraking komt met ontlasting.
- Mannen adviseren wij om dagelijks de voorhuid naar achteren te schuiven om de eikel goed te kunnen reinigen. Het is belangrijk dat na het reinigen de voorhuid weer over de eikel wordt geschoven!
- Als het gebied rondom de katheter niet goed gereinigd wordt, is de kans op infecties groter.

Het gebruik van een katheterstopje

Tijdens het baden of douchen kunt u een stopje in de katheter doen. Hiervoor ontkoppelt u de katheter en de opvangzak en plaatst u het katheterstopje op het uiteinde van de katheter. Na het baden of douchen sluit u het urinezakje weer aan op de katheter.

De vervanging van het materiaal

Een urineblaaskatheter moet afhankelijk van het gebruikte materiaal, rubber of siliconen, na respectievelijk 4 of 12 weken door een nieuwe worden vervangen. Hiervoor wordt een afspraak met u gemaakt. De verpleegkundige heeft u uitgelegd wanneer en hoe u de urineopvangzak kunt vervangen.

Het spoelen van de blaas

Soms moet de blaas via de katheter worden gespoeld. Dit kan variëren van 1 tot 2 maal per week. Wanneer de katheter snel dichtslibt of de urine troebel is, is het wenselijk de blaas te spoelen met een speciale vloeistof (solutio R.FNA urotainer 50 à 100 cc). U kunt hiervoor een recept meekrijgen.

Het spoelen van de blaas kunt u zelf doen. De verpleegkundige zal u uitleggen hoe u dit moet doen. U kunt hulp inroepen van een wijkverpleegkundige.

Antwoorden op mogelijke problemen

- Krijgt u koorts boven 38 °C neem dan contact op met de afdeling Urologie of (buiten kantooruren) de afdeling Spoedeisende hulp. De telefoonnummers vindt u op de achterkant van deze folder. Koorts kan het gevolg zijn van een blaasontsteking.
- Heeft u last van urinelekken rond de buitenkant van de katheter veroorzaakt door krampen? Meld dit (tijdens kantooruren) bij de afdeling Urologie. Mocht u dit 's nachts of tijdens het weekend opmerken, dan kan dit wachten tot de volgende ochtend of tot na het weekend.

Als er geen lozing van urine is, kunt u zelf het volgende nagaan

- Vertoont de katheter knikken die het afvloeien verhinderen?
- Bevindt de opvangzak zich lager dan de blaas?
- Is de opvangzak aan het correcte uiteinde van de katheter aangesloten?
- Hebt u genoeg gedronken?
- Als u aan constipatie (verstopping, trage stoelgang) lijdt, eet dan meer vezelrijke voeding
- Wandelen bevordert de werking van de blaas en kan eventuele verstoppingen doen verdwijnen.

Als de katheter is geknikt of wanneer de verbindingsslang tussen de urineopvangzak en de katheter dubbel ligt of is geknikt, kunt u dit zelf verhelpen. U kunt dit doen door de katheter of verbindingsslang weer in de juiste stand terug te brengen. Als dit niet lukt, neem dan contact op met de afdeling Urologie.

Ook wanneer urinelozing uitblijft, dient u contact op te nemen met Urologie. Wellicht is het noodzakelijk om een nieuwe katheter in te brengen of om medicijnen voor te schrijven

Belangrijk

Mocht de katheter er onverwachts uitvallen, dan kan meestal zonder problemen een nieuwe katheter worden ingebracht.

U dient tijdens kantooruren contact op te nemen met de verpleegkundige van de afdeling Urologie. Buiten kantooruren kunt u zich wenden tot de afdeling Spoedeisende hulp. De telefoonnummers vindt u achter in deze folder.

Beweging

Wandelen of een andere vorm van regelmatige dagelijkse beweging bevordert de werking van de blaas en kan eventuele verstoppingen doen verdwijnen.

Tot slot

Deze folder geeft algemene voorlichting en is bedoeld als extra informatie naast het gesprek met uw uroloog. Bijzondere omstandigheden kunnen tot wijzigingen aanleiding geven. Dit zal altijd door uw uroloog aan u kenbaar worden gemaakt. Hebt u na het lezen van deze folder nog vragen of zijn er nog onduidelijkheden? Belt u ons dan gerust. Informatie over de bereikbaarheid vindt u op de achterkant van deze folder.

Geef uw mening!

Deel uw ervaring over Zuyderland Medisch Centrum op www.ZorgkaartNederland.nl, een onafhankelijk kwaliteitsplatform voor de zorg. Op basis van uw ervaring kunnen wij onze zorgverlening verder verbeteren.

Urologie

Meldpunt Oost 11 - Oost 35

Afsprakennummer 088 – 459 7165

Informatienummer 088 – 459 7843

Behandelcentrum Urologie

Meldpunt Oost 35

Telefoon 088 - 459 7872

Spoedpost / Spoedeisende hulp (SEH)

Telefoon: 088 – 459 7876

Internet

www.zuyderland.nl